



LEDENBIJEENKOMST VERSLAG

SCHLEMMER DEN HAAG
17 mei 2014

Een totaal van 37 deelnemers had zich aangemeld voor de ledenbijeenkomst. 12 leden waren afwezig met kennisgeving.

In afwachting van de vergadering genoten 28 leden van een lunch in de binnentuin van Café Schlemmer. Het personeel was overrompeld door het aantal bezoekers dat door het mooie terrasjesweer naar de tuin van Schlemmer gelokt werd. Daardoor duurde de lunch langer dan voorzien en begon het programma in de bovenzaal met een half uurtje vertraging.

DEEL I - Ledenvergadering

- Voorzitter Hein Leffring besteedt vooreerst aandacht aan het plotse overlijden van het Vlaamse lid Jacques Morrens in Machu Picchu (Peru). Hij vraagt een ogenblik stilte om hem te gedenken.
- Vervolgens verwelkomt de voorzitter alle deelnemers en meer in het bijzonder enkele nieuwe leden.
- De voorzitter blikt terug op de Studiedag in Leuven en benadrukt het succes ervan. Er zijn verder over dit initiatief geen vragen of bemerkingen.
- Het jaarverslag 2013 (in bijlage) werd vooraf aan alle leden toegestuurd. Niemand heeft bemerkingen.
- Alle leden namen kennis van het financieel verslag 2013 dat voor de vergadering in print beschikbaar was (in bijlage), zodat de leden er kennis van konden nemen. De cijfers werden overlopen en penningmeester Simon Vlaar kon niet anders dan besluiten dat de financiële situatie van onze vereniging gezond is. De kascommissie (gevormd door Anna Bakker en Carlo Karman) heeft de cijfers gecontroleerd en in de vergadering door Anna Bakker correct verklaard. De begroting voor 2014 werd voorgesteld (in bijlage) en goedgekeurd. Decharge werd verleend aan de penningmeester en het bestuur voor het voorbije jaar.
- Anna Bakker legt haar functie in de kascommissie neer. Marion Zelders stelde zich kandidaat haar plaats in te nemen wat door de vergadering unaniem werd goedgekeurd.
- De voorzitter bedankt Mieke Jansen die niet herkiesbaar is als secretaris. Dit gaat gepaard met een geschenk, een ruiker bloemen en een luid applaus. Ons Antwerpse lid Jean Alen neemt haar plaats in vanaf vandaag.
- Het wordt genoteerd dat het nieuwe jaarboek en het reisverslag van de reis naar Moskou en de Mesjtsjora klaar zijn om gelayout te worden.
- De voorzitter sluit de vergadering af nadat de volledige agenda aan bod kwam. Er was niemand die nog een punt naar voor wou brengen.

KONSTANTIN PAUSTOVSKIJ
VERENIGING
P/A
SERINGENSTRAAT 3 I
NL-2982 BT RIDDERKERK
DESGUINLEI 64
B-2018 ANTWERPEN
www.paustovskij.org
secretariaat@paustovskij.org



LEDENBIJEENKOMST VERSLAG

SCHLEMMER DEN HAAG
17 mei 2014

KONSTANTIN PAUSTOVSKIJ
VERENIGING
P/A
SERINGENSTRAAT 31
NL-2982 BT RIDDERKERK
DESGUINLEI 64
B-2018 ANTWERPEN
www.paustovskij.org
secretariaat@paustovskij.org

DEEL II - Lezing door mevrouw drs Judith Janssen

De Russische emigrantenuitgeverij

Judith Janssen is slaviste en verzorgt al sinds 2003 colleges over Russische literatuur aan HOVO (Hoger Onderwijs voor Ouderen) bij de Erasmus Universiteit in Rotterdam. In deze lezing vertelde ze het verhaal van de vier golven van al dan niet gedwongen emigratie, die Russen vanuit Rusland naar Europa, China en de VS heeft doen trekken. Ze gaf een korte schets van de 3 hoofdsteden van de emigratie (Berlijn, Praag, Parijs) waar ook nu nog wijken zijn met Russische winkels, kerken, restaurants. En vertelde kort over het leven van twee van de grootste Russische schrijvers die deel uitmaakten van de eerste golf emigratie: Marina Tsvetajeva en Vladimir Nabokov. Zij hebben beiden zowel in Berlijn als Parijs gewoond en gewerkt. Door het lezen en interpreteren van enkele fragmenten uit beider werk (gedichten en memoires) illustreerde ze een paar van de thema's die in emigrantenuitgeverij naar voren komen: de heimwee of het verlangen naar het verloren Rusland en de isolatie van de Russische balling die ook in het Westen niet echt vrij is, want zonder de zo noodzakelijke identiteitspapieren. Er valt nog veel meer over beide schrijvers te vertellen, maar dat is dan stof voor een volgende keer.

DEEL III - Lezing door Hein Leffring

Thuisblijvers na de revolutie

Onze voorzitter belicht markante schrijvers en artiesten die verkozen om in Rusland te blijven op het ogenblik dat veel van hun vrienden en medestanders het land verlieten. Hij laat zijn gedachten gaan over de mogelijke motieven van schrijvers en kunstenaars uit de periode van Konstantin Paustovskij om níet te emigreren. Zij stonden voor de keuze te vertrekken of te blijven – voor zover ze de vrijheid hadden om te kiezen.

Hij overloopt een reeks persoonlijkheden en schetst voor ieder de achtergrond om in te schatten waarom ze verkozen te blijven. De volgende figuren kwamen aan bod :

- **Viktor Ardo (1900-1976)**

Het huis van de schrijver en illustrator was een ontmoetingsplaats van de intelligentsia waaronder o.a. Boelgakov, Pasternak, Achmatova, Sjostakovitsj en Brodski. Ardo was een aanhanger van het Sovjetregime maar heeft door zijn relaties toch heel wat mensen kunnen beschermen, o.a. Achmatova. Hij zelf bleef bespaard van de Stalinterreur en er was voor hem geen reden om Rusland te verlaten.

- **Boris Pasternak (1890-1960)**

Pasternak leverde een belangrijke bijdrage aan de Russische literatuur. Zijn moeilijkheden begonnen in '58 toen hij de Nobelprijs voor literatuur toegewezen kreeg voor *Dokter Zjivago* dat in Italië werd uitgegeven. De autoriteiten zouden Pasternak uit Rusland verbannen mocht hij in Stockholm zijn prijs in ontvangst nemen. Hij schreef toen een brief aan Chroesjtsjov waarin hij aangaf de prijs te weigeren omdat hij aan Rusland gebonden was door "geboorte, leven en werk".



LEDENBIJEENKOMST
VERSLAG

SCHLEMMER DEN HAAG
17 mei 2014

De Unie van Sovjetschrijvers ijverde er alsnog voor hem zijn staatsburgerschap te ontnemen. Door tussenkomst van de Indiase minister-president Nehru bij de sovjetautoriteiten werd de uitzetting van de schrijver verijdeld.

- **Anna Achmatova (1889-1966)**

Begenadigde dichteres die gehuwd was met de dichter Goemiljov - beiden hoorden bij de groep van de *akmeïsten* die zich verzetten tegen de esthetiek van de *symbolisten*. In 1946 werd zij door de Bond van de Sovjetschrijvers geroyeerd tijdens een campagne tegen 'ideeloze' en 'antivolkse' literatuur. Haar zoon Ljev werd gearresteerd, net zoals de kunsthistoricus N. Poenin met wie zij samenleefde. Ze kon niet anders dan in Rusland blijven en genoot gelukkig de bescherming van Ar dov.

- **Andrej Platonov (1899-1951)**

Platonov, zeven jaar jonger dan Paustovskij, was als schrijver autodidact. Aanvankelijk was hij zoals vele schrijver enthousiast over de revolutie maar hij sloot zeker niet zijn ogen voor de uitwassen. Daardoor werden zijn boeken einde 20er jaren en tot aan de WO II verboden. Hij ontsnapte zelf maar net aan de strafkampen waar zijn zoon wel toe werd veroordeeld. Aannemelijk is dat hij in Rusland bleef om zijn zieke zoon die in het strafkamp tbc had opgelopen te verplegen. Door hem besmet, overleed hij in 1951.

- **Alexander Blok (1880-1921)**

Dichter die opgroeide in het academisch-literair milieu van St.-Petersburg. Door zijn vroege overlijden is het moeilijk een reden te geven waarom hij bleef. Hij was in 1918/1919 behoorlijk gedesillusioneerd over wat de revolutie aan verwachtingen bij hem had opgeroepen. Hij stortte lichamelijk en geestelijk in toen hij zag wat de revolutie aan ellende veroorzaakte. Had hij er beter aan gedaan om te vertrekken?

- **Sergej Jesenin (1895-1928)**

Een van de geliefdste dichters van Rusland schreef al op zijn negende gedichten. Hij verwelkomde de revolutie maar raakte al snel gedesillusioneerd. Hij beschreef zijn teleurstelling in het gedicht *De Oktoberster heeft mij ontgoocheld*. Hoewel hij een alom gevierd dichter was werden zijn werken verboden. Jesenin was vier keer getrouwd. Met zijn eerste vrouw, de Amerikaanse danseres Isadora Duncan, leefde hij buiten Rusland maar keerde terug naar zijn Rusland. Bleef hij voor zijn liefdes of voor Rusland?

- **Maksilian Volosjin (1877-1932)**

Volosjin was dichter, schilder en een bekend criticus. Over de burgeroorlog in Rusland schreef hij lange gedichten maar werd beschuldigd omdat hij ook schreef over de slachtoffers onder de 'Witten'. Hij stierf net voor de 'Grote Terreur' waarvan hij ongetwijfeld slachtoffer zou zijn geworden. Het was hem gegund van 1916 tot aan zijn dood in het familiehuus op de Krim te kunnen blijven.

KONSTANTIN PAUSTOVSKIJ

VERENIGING

P/A

SERINGENSTRAAT 31

NL-2982 BT RIDDERKERK

DESGUINLEI 64

B-2018 ANTWERPEN

www.paustovskij.org

secretariaat@paustovskij.org



LEDENBIJEENKOMST
VERSLAG

SCHLEMMER DEN HAAG
17 mei 2014

- **Isaak Babel (1894-1940)**
Babel was een begenadigd schrijver afkomstig uit een Joodse familie uit Odessa. Hij werd oorlogscorrespondent tijdens de Poolse veldtocht in 1920 wat aanleiding gaf tot zijn bekende verhalenbundel *De rode ruiterij*. Zijn eerste vrouw (Jevgenia Gronfein) emigreerde met hun dochter naar Frankrijk. Zijn moeder en zuster leefden in Brussel. Hij hertrouwde met Antonia Pirozhkova met wie hij ook een dochter had. In de dertiger jaren viel Babel in ongenade maar kon tot diens dood in '36 steeds rekenen op zijn beschermheer Maksim Gorki. In 1939 werd Babel van zijn bed gelicht en in de bekende Stalinistijl gemarteld en tenslotte in 1941 vermoord. Hij was een onafhankelijke geest, een voorstander van het vrije woord – ook tijdens het Sovjetbewind. Hij verkoos om in Rusland te blijven maar het werd hem noodlottig.
- **Arkadij Gajdar (1904-1941)**
Gajdar was een schrijver die zich in 1918 aansloot bij de Bolsjewieken. Toen hij pas zestien was had hij al de leiding over een regiment van het Rode Leger. Hij was oorlogscorrespondent in WO II en sneuvelde in 1941. Gajdar was een goede vriend van Paustovskij en trok zich met hem van tijd tot tijd terug in de Mesjtsjora – ver van Moskou.
- **Nikolaj Olejnikov (1898-1937)**
Schrijver, dichter en uitgever van kinderboeken. Hij was actief in de avantgardistische literaire groep 'Oberioe' die ook actief gesteund werd door o.a. Malevitsj; de groep bepleitte een artistieke revolutie als parallel aan de politieke revolutie. De groep werd beschuldigd van staatsvijandelijke activiteiten en in 1937 werd Olejnikov met andere leden gearresteerd en naar strafkampen gebracht en geëxecuteerd.
- **Boris Pilnjak (1894-1937)**
De schrijver Pilnjak maakte in 1921 naam met een epos over de revolutie. Later geraakte hij in ernstig conflict met de autoriteiten door kritische romans die gingen over gedesillustreerde revolutionairen. Toen in 1929 zijn novelle *Mahogany* in Berlijn verscheen –en niet in Rusland- werd hij geroyeerd door de Schrijversbond. Hij werd in 1937 gearresteerd onder het voorwendsel dat hij spioneerde voor Japan en kort daarop gefusilleerd.
- **Roëvim Frajerman (1891-1972)**
In zijn memoires schrijft Paustovskij niet minder dan 24 keer over zijn vriend. Hij scheef over Frajerman ook een essay dat in 1956 gepubliceerd werd. Frajerman was geboren in een arme joodse familie. Hij voorzag tijdens zijn lange reizen in de Kaukasus en het Oosten op allerlei manieren in zijn levensonderhoud: visser, leraar, boekhouder, journalist, oorlogscorrespondent,... Hij was ook een begenadigd schrijver o.a. van kinderboeken. In de latere Stalintijd oogstte zijn werk kritiek en werd hij beschuldigd van het afstand nemen van het Socialistisch Realisme. Maar net zoals Paustovskij kon hij de moeilijkste jaren na de revolutie overleven door regelmatig onder de radar te blijven van het Moskouse politieke en literaire circuit.

KONSTANTIN PAUSTOVSKIJ
VERENIGING
P/A
SERINGENSTRAAT 31
NL-2982 BT RIDDERKERK
DESGUINLEI 64
B-2018 ANTWERPEN
www.paustovskij.org
secretariaat@paustovskij.org



LEDENBIJEENKOMST
VERSLAG

SCHLEMMER DEN HAAG
17 mei 2014

- **Konstantin Paustovskij (1892-1968)**

Hein Leffring kiest er voor om de motieven van Paustovskij om te blijven te illustreren door een aantal citaten uit *De Gouden Roos*. Hij benadrukt het belang van de levende Russische taal voor Paustovskij en besluit - met de woorden van Pasternak - dat Paustovskij bleef omdat hij door geboorte, leven en werk niet anders kon...

De toegemeten tijd voor deze lezing is te kort om alle figuren voor te stellen waarover de spreker het wil hebben. Er is dus nog veel stof voor een volgende keer.

Na een geslaagde namiddag werd onze bijeenkomst om 17u30 afgesloten en nodigde de voorzitter ons uit voor een drankje in de tuin. Hier werden de onderlinge banden nog sterker aangehaald en werden actuele en toekomstige activiteiten besproken.

07-06-2014 ja

KONSTANTIN PAUSTOVSKIJ
VERENIGING
P/A
SERINGENSTRAAT 3 I
NL-2982 BT RIDDERKERK
DESGUINLEI 64
B-2018 ANTWERPEN
www.paustovskij.org
secretariaat@paustovskij.org
